

Кондрат Л. Г.,
*аспірантка кафедри конституційного
і адміністративного права
Національного університету «Київський авіаційний інститут»
м. Київ, Україна*

ДО ПИТАННЯ МІСЦЯ НЕДЕРЖАВНОГО ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В СИСТЕМІ ЗАГАЛЬНООБОВ'ЯЗКОВОГО ДЕРЖАВНОГО ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ЙОГО ПЕРЕВАГ ДЛЯ ГРОМАДЯН

Відповідно до Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне забезпечення» [1], система пенсійного забезпечення в Україні побудована на трьох рівнях:

Перший рівень – солідарна система загальнообов'язкового державного пенсійного забезпечення, яка ґрунтується на принципах солідарності та субсидування. Виплати пенсій і надання соціальних послуг здійснюються за рахунок коштів Пенсійного фонду України відповідно до порядку, встановленого законодавством.

Другий рівень – накопичувальна система загальнообов'язкового державного пенсійного забезпечення. Вона базується на принципі акумулювання коштів застрахованих осіб у Накопичувальному фонді або у відповідних недержавних пенсійних фондах другого рівня та передбачає фінансування витрат на виплату довічних пенсій і одноразових виплат згідно із законодавчо визначеними правилами.

Третій рівень – система недержавного пенсійного забезпечення, яка ґрунтується на добровільній участі громадян, роботодавців та їхніх об'єднань у формуванні пенсійних накопичень із метою отримання пенсійних виплат відповідно до порядку, визначеного законодавством щодо недержавного пенсійного забезпечення.

Перший і другий рівні формують систему загальнообов'язкового державного пенсійного забезпечення, тоді як другий і третій рівні складають систему накопичувального пенсійного забезпечення. У цьому контексті важливою складовою є саме недержавне пенсійне забезпечення, яке базується на принципі добровільності участі громадян та роботодавців у формуванні пенсійних накопичень для подальшого отримання пенсійних виплат у порядку, визначеному законодавством.

Форми реалізації недержавного пенсійного забезпечення:

1) Через пенсійні фонди – шляхом укладення пенсійних контрактів між адміністраторами фондів та учасниками.

2) Через страхові компанії – через договори довічного пенсійного забезпечення, страхування ризику інвалідності або смерті учасника.

3) Через банківські установи – за допомогою пенсійних депозитних рахунків для накопичення коштів у межах сум, що підлягають відшкодуванню Фондом гарантування вкладів фізичних осіб [2].

Переваги недержавного пенсійного забезпечення для громадян:

1) Індивідуальний вибір і контроль – громадяни самостійно обирають пенсійний фонд та стратегію інвестування накопичень, що дозволяє ефективніше управляти власними пенсійними активами.

2) Додатковий дохід на пенсії – участь у недержавному пенсійному забезпеченні надає можливість отримувати додаткові виплати, що підвищує фінансову стабільність і покращує якість життя.

3) Фінансова дисципліна – регулярне внесення коштів на пенсійні рахунки стимулює ощадність та формування фінансових звичок.

4) Зменшення навантаження на державну систему – недержавне пенсійне забезпечення сприяє зниженню тиску на державні ресурси, що особливо важливо за умов демографічних викликів та зростання тривалості життя.

5) Захист від інфляції – інвестування пенсійних коштів допомагає зберегти їхню реальну вартість.

Отже, недержавне пенсійне забезпечення становить третій рівень пенсійної системи України, основу якого складають недержавні пенсійні фонди, що забезпечують формування накопичувальних пенсійних активів на добровільних засадах.

Недержавне пенсійне забезпечення виступає важливим компонентом сучасної системи загальнообов'язкового державного пенсійного забезпечення, виконуючи роль додаткового механізму формування фінансових ресурсів громадян на період після трудової активності. Воно дозволяє поєднати державні гарантії з можливостями індивідуального вибору та контролю над накопиченнями, підвищуючи рівень фінансової самостійності та стабільності пенсіонерів. Участь у недержавних пенсійних програмах створює умови для отримання додаткового доходу, сприяє формуванню фінансової дисципліни та ощадності, а також зменшує навантаження на державний бюджет у контексті демографічних змін і зростання тривалості життя населення.

Таким чином, розвиток недержавного пенсійного забезпечення є стратегічно важливим елементом для підвищення ефективності загальної пенсійної системи, забезпечення соціальної захищеності громадян та формування надійного фінансового резерву, що здатен адаптуватися до економічних викликів і інфляційних процесів. Його інтеграція в національну пенсійну систему сприяє створенню більш збалансованої, прозорої та стійкої моделі пенсійного забезпечення.

Список використаних джерел:

1. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування : Закон України від 09.07.2003 р. № 1058-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1058-15#Text>

2. Про недержавне пенсійне страхування : Закон України від 09.07.2003 р. № 1057-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1057-15#Text>

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-621-1-15>

Кондрацький О. М.,

*аспірант кафедри публічного управління,
туризму та готельно-ресторанної справи*

Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського

Науковий керівник: Євменшкіна О. Л.,

*доктор наук з державного управління, професор,
професор кафедри публічного управління,
туризму та готельно-ресторанної справи*

Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського

м. Київ, Україна

НООСФЕРНА УРБАНІСТИКА ЯК НОВА МОДЕЛЬ ОСМИСЛЕННЯ СУЧАСНОГО МІСТА

Сучасне місто у XXI столітті вже не може розглядатися виключно як просторово організована територія з набором інфраструктурних, адміністративних і соціальних функцій. Воно перетворюється на складну багаторівневу систему, у якій взаємодіють матеріальні, інформаційні, культурні, комунікативні та символічні компоненти. У зв'язку з цим виникає потреба в новій парадигмі осмислення міського розвитку, здатній поєднати філософські, технологічні, соціокультурні та архетипні підходи. Однією з таких парадигм виступає ноосферна урбаністика.

Теоретичною основою цього підходу є концепція ноосфери В. І. Вернадського, відповідно до якої людський розум стає провідною силою еволюції біосфери. У міському контексті це означає, що місто постає як середовище концентрації інтелектуальної діяльності, суспільної комунікації, інфраструктурної організації та культурного смислотворення. Таким чином, урбаністичний простір можна трактувати як форму організації колективного розуму, що перетворює природне і соціальне середовище через знання, свідомість і технології.